

JONGE LEVENS

DE ZWEEDSCHE SCHRIJFSTER JEANNE Oterdahl is ons voornamelijk lief geworden door haar kostbaar boek, *Inger Skram*, geschreven met diepe menselijke ontroering en zeldzamen fijnen kijk op het volle brandende leven.

Haar volgende werken getuigden evenzeer van haar menskundige persoonsteekening, doch zij bereikten de hoogte van haar rijken en gaven roman, *Inger Skram* niet.

In *De gezegende dag* gaf zij ons een bundel schetsen voor jonge mensen in den geest van *Morgenlicht*. Het laatste boek rijst evenwel ver uit boven *De gezegende dag* van Jeanne Oterdahl. Je mist in Oterdahls boek Jezus Christus' zoenverdienste. En de toon is niet zóó teer.

Slechts wanneer Jeanne Oterdahl *menschen* teekent, in hun eigen stijl, zooals zij denken en voelen en leven en handelen, is deze talentvolle leerares van een meisjes-pensionaat in haar volle kracht. Dan ziet zij deze mensen in al de vreugde en de tragiek van hun bestaan. Jeanne Oterdahl heeft hen lief en door die liefde bloeit de fijne waarneming op, die je verrijkt en verteederd en anderen begrijpen doet.

In *Jonge Levens*,¹⁾ een bundel schetsen over school-meisjes, is Jeanne Oterdahl de moederlijke vriendin der medeleeraren en leerlingen. Zij ontleedt hun psychologische gesteldheid, is de opvoedster, die zonder sentimentaleiteit meeleeft.

Welke straf zal Inga Britta hebben, die zich alléén, de ouders zijn op reis, doodelijk verveelt en de solide Maja Stina overhaalt tot den kwajongensstreek: uitnoodigingen rond te zenden voor een feest?

Zestien bezoeken moeten de meisjes afleggen, te voet, per auto is een pretje, en beleefd excuus vragen. O, dat afgrijzen hierover in de harten der meisjes. Het is een pelgrimstocht. Als ze dan bij 't hoog vereerde onderwijzeresje komen, die zoo diep blij was geweest met de uitnoodiging! Juffrouw Lilja is boos! „Stakkerds!” dacht moeder na het opgewonden verhaal. Een gevallen ideaal, 't doet pijn als men veertien jaar is! Moeder legt uit. „Jullie hebben schuld; dat arme, eenzame juffertje verlangde naar iets gezelligs!” „„Kleine onbeschaamde bakvisschen,” noemde zij ons,” zei Maja kwaad.

„De juffrouw had niet heelemaal ongelijk.”

„Dat vinden wij ook wel,” vloog Inga op. „Zij zei het op zoo'n afgrijpselijke manier. Zij werd nijdig, net *precies als wij worden*.”

Toen snikte Inga Britta in vollen ernst.

„Je moet leeren je goden te vergeven.” Moeders hand streelde zacht over Inga's verwarde pruik. Zij begrepen het niet. Zoo teekent de leerares haar meisjes in „*Diné met dansen na*.”

Jeanne Oterdahl kent den geest van de „klas” plotse-ling door een onzichtbaren band aaneengesmeed. Een massa in verzet tegen de leerares, die weten wil, wie de ruit heeft gebroken, geeft zij in *Klei en stroo*.

Een treedt vooruit na veel nutteloos geondervraag. „De klas heeft betaald, juffrouw. Hier is de kwitantie!” Geen klikspanen zijn zij.

Dat is een nederlaag. Ik doe mijn uiterste best hen als „persoonlijkheden” te behandelen! Zij antwoorden door een klas te zijn, niets dan een klas!

De leerares wint het wel! Door haar tact. Poeh! „Morgen krijgt de klas zelfbestuur,” besluit zij.

Lilian uit *De hamei van de kommandantswei* is levendig druk, knap, maar lastig. Haar robuste kracht wordt verzacht door Daisys lieven aard. Daisys angstige verlegenheid wordt overwonnen door de frissche kalmte van haar vriendinnetje. Toch, hoewel Daisy alles kent, zij zal *zakken!* En dan *knoeit* de eerlijke rechthoute Lilian! „O, was ik maar klein, dat ik bij moeder uitschreien kon! Dat kan niet meer als je zestien bent.”

De zieke „klassemoeder,” die weet dat haar plaatsvervangster ook schuld heeft, krijgt er alles uit. Het meisjesoordeel treft de leerares.

„Wacht even Lilian, waren *jullie* aardig voor haar?”

De eerlijke, haast glinsterende oogen kijken de juffrouw recht aan: „Nee, juffrouw.”

„Dom van je, Lilian. Iets waaraan de klas *gemeenschappelijk* schuldig is, kwam op Daisys hoofd neer.”

„Ik werd zoo woedend, toen ik haar zag loeren.”

Het slot is: „We zullen 't goedmaken met de Bes!” (De roodkleurige plaatsvervangster.)

Lilian leert in *De hamei aan het woord* voor haar aanneming met nog zestien andere meisjes bij een dominee buiten. Zeventien meisjes met al de levenspret van jonge lieden. Lilian verstout zich, haar hart gaat uit naar God, en dit alles maakt, dat zij niet met zich zelf alleen kan zijn, om dominee te vragen, dominee aan te spreken: „Ja, ziet u, als we met ons vijven of zessen waren, dan zou al die gekheid ons zoo niet afleiden. Ziet u...” Zij kan niet goed voort.

Dominee zwijgt. Is hij boos? „Lieve kind,” zegt hij eindelijk. Het klonk zoo vriendelijk. Gerust gaat zij heen.

„Zeventien of zes kostleerlingen,” overlegt dominee: „Hoe moet het zonder het grootere inkomen?”

„Een rein hart en een vrijmoedigen geest,” dacht hij, doch hij sprak het niet uit. „God zegene je, kind.”

Liv, het kind uit „*Oproer*” het stille schuwe meisje, wordt geplaagd door de klas. De zieke moeder is ver weg en God hoort haar niet. Vader heeft geen tijd. Dan zoekt de oude kindermid de directrice: Zij vertelt woordelijk Livs klacht met tranen in de oogen: „Kinderen van ge goede ouders kunnen soms heel moeilijk zijn.”

Mana neeg, wordt netjes uitgeleide gedaan tot de voordeur.

De directrice wil weten. De klas vond het een soort „sport” Liv te plagen. Waarom...? Omdat ze zoo „heilig” is, krijgt ze er uit.

„Schijnheilig?”

„O nee, maar nooit iets leuks. Niet dansen, niet naar de bioscoop. Ze speelt met poppen.”

„Och, had ik nog maar een moeder om eens mee uit te gaan,” zegt de juffrouw.

De klas wordt haast oproerig. Zij weten *toch*, zij waren wreed tegen Liv. „Ik vrees, dat de slechte geest overhand heeft gehad over den goeden, meisjes. Jullie hebt er Liv *niet* onder kunnen krijgen.”

„We moesten ons schamen,” bekende een dik rond meisje met vochtige oogen. „Weten jullie, dat Livs moeder doodelijk ziek geweest is?”

Zij wilden allemaal Liv terughalen. Neen, allemaal mee ging niet. Juffrouw Van Wijk koos er drie uit, die zij geloofde, dat het meest schuldig waren.

In Stigs zuster flirt de snoepster Ulla harteloos met Stig. Het zusje, moedig en toch weer bang voor 't rijke kind, waakt over hem.

„Als je nog één vinger naar Stig uitsteekt, dan...”

„Durf je toch niet.”

„Je zult het zien. Je hebt Stig naar beneden gesleurd.”

„Je gaat niet naar school!” schreeuwde Ulla. Vol schaamteberouw en jalousie: „Ik zal hem met rust laten.”

¹⁾ Uitgave J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Moeder heeft gezegd voor zij tot God ging: „Wees Stigs goede geest, hij is niet sterk; God, Dien zij aanriep heeft gehoord,” overlegt het zusje dankbaar.

Nu kan ik nog veel meer aanhalen uit dit boek van deze leerares, die de jonge harten lief heeft en doorziet.

Vertellen van de „Jongen,” hoofdst. 7 die toch zoo'n teer fijn meisje is. Van het radeloos dochtertje in hoofdst. 10 dat klaagt: „Moeders begrijpen je niet.” Alles schijnt verdraaid en verbitterd. En dan komt moeder! Met moeder, Karins uitschreien.

Ik zou kunnen vertellen van Daniël's ontluikende

liefde voor Christine, zoo'n eenzaam schatrijk meisje, dat onverschillig zegt: „Ze zijn nu weer in Egypte, m'n ouders!” Ouder dan Daniël, de arme zoon van een dominee, klaagt zij: „Waarom ben ik niet jonger? Zij heeft hem lief!”

Als een grenzeloze zee sleepte de eenzaamheid Christine mee.

„Daniël richtte zich op, keek over den tuin, waarin het jonge leven groeide en zwol, en hij dacht trotsch en deemoedig tevens: Ik groei. Christine zou toch voor hem zijn.

Jonge Levens is een boek voor ouders en opvoeders.

M. G. BAKHOVEN - MICHELS

VRIENDSCHAP IN HET
JONGE LEVEN

Naar een foto